

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کانون خیریه مهراندیشان آفاق

سبک های فرزندپروری

مدرس

مهدی سروی همپا

مددکار اجتماعی

بخش های قابل ارائه در کارگاه

□ تعاریف و شاخص ها

□ سبک های فرزندپروری

□ تاثیرات سبک های متفاوت بر فرزندان

□ عوامل تاثیرگذار بر سبک های فرزندپروری

تعریف فرزندپروری

فرزندپروری چیست؟

- (۱) انواع تلاشهای معمول والدین برای کنترل و جامعه‌پذیر ساختن فرزندان
- (۲) فعالیت پیچیده‌ای است که شامل رفتارهای خاصی می‌گردد که بطور منفرد یا در مجموع بر پیامدهای رفتاری کودکان تأثیر می‌گذارد

عناصر اصلی:

- (۱) **پاسخگویی والدین:** میزانی که والدین عامدانه فردیت، خودگردانی، ابراز وجود را در فرزند خود پرورش می‌دهند و بطور هماهنگ، حمایت کننده و تأیید کننده به خواسته‌ها و نیازهای خاص فرزندان پاسخ می‌دهند.
- (۲) **بازخواست کنندگی والدین:** تقاضای والدین از فرزندان مبنی بر هماهنگ ساختن با کل خانواده بواسطه نیازهای رشدی شان، نظارت، جدیت در نظم و تمایل به برخورد با فرزندانی که نافرمانی می‌کند

عدم پاسخگویی	پاسخگو بودن	
مستبد و دیکتاتور بودن	مقتدر و قاطع بودن	بازخواست کنندگی
بی تفاوتی و رها کردن	آسان گیری و اغماض کنندگی	عدم بازخواست

جدول شماره ۱-۲ الگوهای رفتاری بر حسب بازخواست پاسخگو بودن (باثومریند، ۱۹۹۱، به نقل از دارلینگ، ۱۹۹۹)

والدین اغماض کننده

- (۱) والدین آسانگیر یا عدم هدایتگر
- (۲) بیشتر پاسخگو هستند تا بازخواست کننده
- (۳) آنان غیر سنتی و با مدارا بوده و خواستار رفتار کامل نیستند
- (۴) خودگردانی را تا حد زیادی جایز دانسته و از برخورد اجتناب می کنند
- (۵) در رفتار والدین اغماض گر نظارت و کنترل کمتری به چشم می خورد
- (۶) معتقدند فرزندان بایستی خود بیاموزند که چطور از طریق کسب تجربه درست رفتار کنند
- (۷) از راهنمایی کردن و حتی جهت دادن به فرزندان خود طفره می روند
- (۸) وقت چندانی صرف انضباط نمی کنند
- (۹) بیشتر این والدین دو دسته هستند :

والدین دموکراتیک (گرچه با مدارا هستند ولی بیشتر وظیفه شناس، متعهد و تسلیم کودک هستند) و والدین غیر هدایتگر

فرزندان والدین اغماض کننده

- معمولاً رشد نیافته تر بوده در پذیرش مسئولیت رفتارشان با مشکل مواجه اند
- در مستقل عمل کردن مشکل دارند
- با نظارت بر رفتارشان نیز مشکل دارند
- فرزندان این دسته از والدین الگوهایی در اختیار ندارند که با کمک آنها رفتار مسئولانه از خود نشان دهند

والدین مستبد یا دیکتاتور

- (۱) عمدتاً بازخواست کننده‌اند و هدایتگر اما غیر پاسخگو
 - (۲) آنان اطاعت گرا و سلطه طلب بوده و انتظار دارند دستوراتشان بی چون و چرا اطاعت شود
 - (۳) اینگونه والدین محیط ساختارمند و قانونمندی را که در آن مقررات به وضوح تعیین شده را ایجاد می‌کنند
 - (۴) اینگونه والدین در تلاش برای ارزیابی، کنترل و شکل دادن به رفتار و گرایشات فرزندان بر اساس ملاکهای سنتی‌شان هستند
 - (۵) بر اطاعت از قدرت تأکید دارند، طرفدار روش مجازات بوده و علاقه‌ای به مذاکره با فرزندان ندارند
 - (۶) بیشتر این والدین دو دسته هستند :
- والدین غیر مستبد هدایتگر که هدایتگرند اما در بکار بردن قدرت شان مستبد و زورگو نیستند. و والدین مستبد هدایتگر که بیشتر زورگو هستند**

فرزندان والدین مستبد

- معمولاً فاقد مهارت‌های اجتماعی لازم نسبت به سایر بچه‌ها هستند و غالباً از ارتباط اجتماعی پرهیز می‌کنند و کمتر در این زمینه پیشقدم می‌شوند
- آنان اغلب فاقد کنجکاوی خلاقانه و خودانگیخته‌اند
- برای تصمیم‌گیری درست راجع به یک موضوع نیاز به یک مرجع بیرونی دارند
- فرزندان پسر نسبت به دختر مشکلات بیشتری در اینگونه خانواده‌ها از خود نشان می‌دهند و تمایل بیشتر به ابراز خشم و اعتراض نسبت به مواضع قدرت دارند

والدین بی مسئولیت و بی تفاوت

- (۱) هم در بازخواست کنندگی و هم پاسخگو بودن در سطح پایینی قرار دارند
- (۲) در بسیاری موارد این سبک والدگری می‌تواند در برگیرنده والدین اهمال‌گر و والدین طرد کننده - اهمال‌گر باشد
- (۳) اکثر والدین این سبک در ردیف والدین عادی قرار می‌گیرند
- (۴) این والدین نه توقعی از فرزندان دارند و نه عشق و محبت و پاسخگویی به نیازهای آنان دارند

فرزندان والدین بی مسئولیت و بی تفاوت

- کمترین میزان سازگاری را در مقایسه با هر سه گروه نوجوانان خانواده های مورد بحث دارند
- از نظر پیشرفت تحصیلی، ارتباطات اجتماعی، مشکلات رفتاری و سطح غمگینی درونی شده بر اساس مطالعات انجام شده بدترین وضع را داشته اند

والدین قاطع

- (۱) این والدین هم بازخواست کننده اند و هم پاسخگو
- (۲) آنها در مورد معیارهای رفتار فرزندان به وضوح آگاهی و تذکر می دهند
- (۳) آنها طالب حق بوده اما زورگو و انحصار طلب نیستند
- (۴) شیوه انضباط شان حمایت کننده است تا اینکه تنبیهی باشد
- (۵) آنان می خواهند فرزندان به همان اندازه که به لحاظ اجتماعی مسئول، خودگردان و همکاری جو هستند با جرأت نیز باشند
- (۶) آنان معتقدند اگرچه والدین از درک، دانش و مهارت بیشتری برخوردارند، اما فرزندان نیز محق اند
- (۷) به تنبیه بدنی اعتقاد ندارند، به اطاعت در آوردن را یک حسن نمی دانند
- (۸) نظارت خود را از طریق توضیح مقررات و تصمیمات و استدلال برای فرزندان اعمال می کنند
- (۹) آنان معیارهای مشخصی برای فرزندان در نظر می گیرند
- (۱۰) فرزندان را به فردیت و استقلال تشویق می کنند
- (۱۱) آمادگی پذیرش نقطه نظرات فرزندان حتی اگر برخلاف میلشان باشد، را دارند

فرزندان والدین قاطع

- فرزندان والدین قاطع گرایش بیشتری به خوداتکایی و خویشنداری داشته و خواستار کشف و جستجو هستند
- نسبت به سایر گروهها بیشتر متقاعد می شوند، یعنی نسبت به معیارهای مشخص در مورد چرایی پاداش و تنبیه آن توجیه شده و پذیرش شان نسبت به مقررات اجتماعی بیشتر است
- دختران نسبت به پسران مستقل تر و پسران از لحاظ اجتماعی مسئولیت پذیرند

کنترل روانشناختی

کنترل روانشناختی چیست؟

- (۱) کنترل روانشناختی به تلاش برای کنترل رشد هیجانی و روانشناختی کودک، اشاره دارد
- (۲) کنترل روانشناختی از طریق اعمالی همچون شرمنده ساختن، محروم ساختن از محبت صورت می گیرد

• یک تفاوت کلیدی بین والدگری **استبدادی** و **مقتدرانه** به بعد کنترل روانشناختی مربوط می شود. هم والدین مقتدر و هم مستبد تقاضای زیادی از فرزندان دارند و انتظار دارند فرزندانشان درست رفتار کرده و از مقررات اطاعت کنند. اما والدین مستبد انتظار دارند فرزندانشان، ارزشها، اهداف و قضاوتهایشان را **بدون چون و چرا** بپذیرند. در مقابل والدین قاطع **بده بستان** بیشتری با فرزندانشان داشته و از **توضیح و تفسیر** بیشتری استفاده می کنند. اگر چه والدین مستبد و مقتدر هر دو در سطح کنترل رفتاری بالایی قرار می گیرند والدین مقتدر تمایل کمتری به کنترل روانشناختی دارند، در حالیکه والدین مستبد تمایل بیشتری به آن نشان می دهند.

والدین ژاپنی بیش از والدین
امریکایی برای منضبط کردن
فرزند خود از احساس شرم
کودکان استفاده می کنند

باتشكر